

CL-verdenking na naaldloze vaccinatie

Een melkgeitenhouder zocht contact met GD omdat zijn dieren tekenen van caseous lymfadenitis (CL) vertoonden. Toen een laboratorium *Corynebacterium pseudotuberculosis* aantoonde in pus was dat voor hem de bevestiging. Tijdens het bedrijfsbezoek door een GD-dierenarts rees echter twijfel en diagnostiek in het GD-lab kon CL niet bevestigen. Naaldloze vaccinatie was vermoedelijk de oorzaak van de problemen.

Bij naaldloze vaccinatie worden vaccins onder druk door de huid heen 'geschoten'. Deze methode is echter niet toegestaan voor geregistreerde vaccins voor schapen en geiten. Deze casus onderstreept de risico's van naaldloze vaccinatie en het belang van herhalingsdiagnostiek.

De praktijkcasus

Grote aantallen dieren op het bedrijf van de melkgeitenhouder hadden bulten. Houder en dierenarts vermoedden CL en daarom stuurden ze pus op voor bacteriologisch onderzoek. In een laboratorium werd de verwekker van CL, *C. pseudotuberculosis*, aangetoond. De melkgeitenhouder overwoog om vanwege deze ziekte zijn koppel te ruimen maar nodigde eerst GD uit voor een bedrijfsbezoek. De GD-dierenarts inspecteerde de dieren en uitte zijn twijfels of het wel om CL ging. Een deel van de geiten had niet alleen bulten maar ook een huidprobleem. Toch werden bloed- en melkmonsters genomen voor nader onderzoek en die bleken allemaal negatief op CL. Ook werd afgesproken om de elders gekweekte *C. pseudotuberculosis* bij GD nader te laten typeren. Deze monsters bleken niet meer beschikbaar. Omdat de GD-dierenarts een relatie vermoedde tussen de problemen en de toegepaste naaldloze vaccinatie werd in overleg met houder en zijn praktiserend dierenarts besloten pathologisch onderzoek te verrichten om de oorzaak van de problemen te achterhalen.

Pathologisch onderzoek

Bij pathologisch onderzoek op drie melkgeiten viel op dat er op de vaccinatieplek meerdere ontstekingshaardjes in de huid zichtbaar waren. In deze ontstekingshaardjes werd geen *C. pseudotuberculosis* aangetoond. Op de plek van de vaccinatie werden meerdere verkalkingshaarden gevonden. Alles in aanmerking nemend concludeerde de GD-dierenarts dat er geen sprake was van CL op dit bedrijf, maar dat de problemen vermoedelijk door de wijze van vaccinatie zijn veroorzaakt.

Conclusie

CL is in 2015 en 2016 voor het eerst in lange tijd vastgesteld op enkele melkgeitenbedrijven die jarenlang CL-vrij waren. Echter, niet elke bult wordt veroorzaakt door CL, zelfs niet als een laboratorium zegt *C. pseudotuberculosis* te hebben gekweekt. Dat blijkt uit deze casus waar een niet-toegelaten vaccinatiemethode de oorzaak van de problemen lijkt. Overigens zijn er geen gegevens bekend over de effectiviteit van naaldloze vaccinaties bij kleine herkauwers. GD adviseert om bij vaccinaties van schapen en geiten met de nodige zorgvuldigheid op de gebruikelijke en toegestane manier te vaccineren.

Al sinds 2002 houdt de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) zich intensief bezig met de uitvoering van de diergezondheidsmonitoring in Nederland. Hiervoor werken wij nauw samen met onder andere de diersectoren, de zuivel, het ministerie van EZ, dierenartsen en veehouders. Deze rubriek verhaalt over bijzondere gevallen, speciaal onderzoek en opvallende resultaten die het werk van de monitoring oplevert. Samen werken we aan diergezondheid in het belang van dier, dierhouder en samenleving.